

Bijlage 3: Algemene regeling voor eigendoms- en gebruiksrechten van resultaten, kennis en data in de context van de referentietaken VITO

1. Situering en probleemstelling

Deze bijlage omvat de afspraken over de eigendomsrechten op resultaten die behaald werden in het kader van deze referentietaken.

Bij het ontbreken van enige afspraak tussen de Vlaamse overheid en VITO over eigendoms- en gebruiksrechten zou het algemene principe van het intellectueel eigendomsrecht gelden namelijk dat deze niet toekomen aan de opdrachtgever (“hij die ervoor betaalt”) maar wel aan de oorspronkelijke uitvinder of auteur. Voor dat principe wordt o.m. verwezen naar de Octrooiwet, de Auteurswet en de bestaande regeling met betrekking tot de bescherming van software. De betrokken Vlaamse overheidsinstanties en ook VITO zijn er zich evenwel van bewust dat een dergelijke regeling niet zou stroken met de geest van de huidige samenwerking.

Daarom werd een “Algemene regeling voor eigendoms- en gebruiksrechten van resultaten, kennis en data in de context van referentietaken VITO” opgesteld die deze leemte opvult en elkaars belangen maximaal respecteert. Het is een gedragen afspraak goedgekeurd door beide partijen, de Vlaamse overheid en VITO, tijdens de Overkoepelende Stuurgroep VITO referentietaken van 26/11/2013 en geactualiseerd op de Overkoepelende Stuurgroep van 19/04/2018.

2. Juridische context van de referentietaken

In uitvoering van art. 37 van het innovatiedecreet van 30/04/2009, verricht VITO als een Strategische Onderzoekscentrum voor de Vlaamse overheid een aantal referentietaken. De precieze inhoud, doelstellingen en budgettaire omvang worden vastgelegd in het beheersreglement tussen de Vlaamse Regering en VITO. Formeel worden deze referentietaken eenzijdig door Vlaamse Regering aan VITO opgedragen. De oplegging van referentietaken doet geen afbreuk aan de mogelijkheid tot het vestigen van intellectuele eigendomsrechten en het exploiteren ervan.

3. Belangenafweging

Belang van de Vlaamse overheid

De missie van de opdrachtgevende administraties is beleidsonderbouwing en beleidsuitvoering. Ook samenwerking en uitwisseling van kennis zijn belangrijke aandachtspunten. Het publiek maken van resultaten van onderzoek is met name een belangrijk onderdeel van de maatschappelijke valorisatie die eveneens tot de kernopdrachten van de overheid behoort. Dit wordt o.a. invulling gegeven door het Open data beleid en de omzetting van de (herziene) PSI-richtlijn (2013/37/EG).

De referentietaken van VITO moeten daar ten volle toe bijdragen en de opdrachtgevende overheid moet zonder beperkingen gebruik kunnen maken van de resultaten van de referentietaken om zijn eigen doelstellingen te realiseren. Binnen de context van de referentietaken wordt die kennis ontwikkeld in een structureel partnerschap met VITO. Niettemin kan het, in bepaalde gevallen, wenselijk zijn dat ook met andere partijen wordt samengewerkt.

Belang van VITO

Zoals vastgelegd in het innovatiedecreet is VITO is een Strategisch Onderzoekscentrum. Van Strategische Onderzoekscentra wordt verwacht dat het gevoerde onderzoek een belangrijk valorisatiepotentieel kent en opbouwt. Voor VITO is dit vastgelegd in haar missie, in de statuten en in het convenant met de Vlaamse Regering. Heel algemeen wordt van VITO verwacht dat zij het Vlaamse economische weefsel helpt versterken door kennisopbouw en kennisvalorisatie. Met valorisatie bedoelen we hier zowel maatschappelijke valorisatie (bvb ter beschikking stellen van data of tools aan lokale overheden, bedrijven, gezinnen) als de commerciële valorisatie. Binnen de lopende convenanten wordt het vestigen van intellectuele eigendomsrechtenaanbevolen met het oog op een latere valorisatie. Binnen deze beheersovereenkomst wordt het principe van kennisbescherming doorgetrokken voor zover dit mogelijk is binnen de wet op de overheidsopdrachten en voor zover het de belangen van de Vlaamse overheid als opdrachtgever van de referentietaken niet schaadt.

Gemeenschappelijk belang

Een structurele samenwerking (partnerschap) tussen de Vlaamse overheid en VITO kan voor beide partijen extra voordelen bieden. Het is een wisselwerking.

De Vlaamse overheid kan zijn voordeel doen omdat VITO ook zelf mee investeert in kennisontwikkeling of haar kennis uitbreidt dankzij onderzoeksprogramma's die niet door de Vlaamse overheid worden gefinancierd (vb door gebruik te maken van Europese of Federale Onderzoeksprogramma's). De resultaten die behaald worden in dergelijk onderzoeksprogramma's zullen geïntegreerd worden in beleidsinstrumenten die aan de Vlaamse overheid worden aangereikt zodat zij steeds toegang heeft tot de meest geavanceerde modellen, methodes enz. Anderzijds is een structurele samenwerking ook voor VITO aantrekkelijk. Een specifiek voorbeeld van een win-win situatie is het internationaal valoriseren van gezamenlijk opgebouwde Vlaamse "beleidskennis".

4. Afspraken

Binnen de context van de referentietaken zijn de Vlaamse overheid en VITO tot volgende afspraken gekomen:

- De specifieke resultaten, inclusief de rapporten, meetresultaten, humane stalen, geografisch kaartmateriaal, (output)data, software, modellen en beleidsaanbevelingen die worden ontwikkeld en opgeleverd binnen de strikte opdracht van de referentietaken (de **Resultaten Sensu Stricto**) worden de **exclusieve eigendom** van de Vlaamse overheid als opdrachtgever.
- In veel gevallen staan referentietaken echter niet op zichzelf maar maken deel uit van een geheel van onderzoeksinspanningen, eventueel in samenwerking met of in opdracht van derden (gemengde financiering). Voor de resultaten hiervan is het niet mogelijk te bepalen welk deel door de referentietaken en welk deel door de andere financieringsbronnen is gedragen. Daarom is het verantwoord om de resultaten die worden behaald deels op basis van de referentietaken en deels op basis van andere bronnen als **gemeenschappelijke eigendom** van de Vlaamse overheid en VITO te beschouwen. Deze noemen we verder "**Onderliggende Resultaten**". Tenzij anders bepaald (zie achtergrondkennis en resultaten Sensu Stricto) geldt voor deze "onderliggende resultaten" een gemeenschappelijke eigendom. Deze resultaten zullen dan de onderliggende kennis, methodieken, modellen, software, enz...omvatten..

- Tot slot zijn er nog de kennis en de resultaten (methodieken, modellen, software, enz...) die VITO met uitsluitend eigen middelen of in het kader van opdrachten van derden heeft verkregen, en welke worden beschouwd als "Achtergrondkennis". Ook van de kant van de opdrachtgevende overheid kan desgevallend achtergrondkennis worden ingebracht. Deze "Achtergrondkennis" blijft **eigendom van de inbrengende partij**.

Mede-eigendom betekent in principe dat de ene partij de resultaten niet kan gaan exploiteren zonder voorafgaandelijk akkoord van de andere partij. Het kan vanzelfsprekend niet de bedoeling zijn om dergelijke afspraken ad hoc te maken. Daarom worden bijgaand algemene afspraken gemaakt over hoe het begrip mede-eigendom zal worden gebruikt door elk van de partijen.

De principes voor het wederzijds gebruik van bovengenoemde resultaten en kennis zijn als volgt.

A. Gebruiksrechten voor de Resultaten Sensu Stricto

De Vlaamse overheid kan zonder enige beperking beschikken over alle Resultaten Sensu Stricto, verkregen via de uitvoering van referentietaken door VITO in opdracht van de Vlaamse overheid. Dit gebruiksrecht geldt voor alle departementen en alle intern en extern verzelfstandigde agentschappen van de Vlaamse administratie. In lijn met de Open data policy van de Vlaamse overheid komen deze resultaten dus in aanmerking voor hergebruik (Hoofdstuk 4 van het (Ontwerp) Bestuursdecreet).

B. Gebruiksrechten voor de Onderliggende Resultaten

B.1. Voor de Vlaamse overheid

De Vlaamse overheid heeft een onbeperkt gebruiksrecht op alle Onderliggende Resultaten voor de realisatie van haar eigen beleidsdoelstellingen. Dit recht geldt voor alle departementen van de Vlaamse Administratie en voor alle Intern en Extern Verzelfstandigde Agentschappen.

Met het oog op het vrijwaren van een mogelijk commercieel belang van VITO is dit gebruiksrecht op Onderliggende Resultaten in principe niet overdraagbaar naar derden.

Er zijn twee uitzonderingen op deze niet-overdraagbaarheid:

- *Na het beëindigen* van een betrokken referentietask op basis van de voorwaarden die voor deze taak werden vastgelegd, zal de Vlaamse overheid aan derden alle nodige toegangsrechten kunnen geven op de Onderliggende Resultaten. De nieuwe uitvoerders van aansluitende onderzoeksopdrachten zullen deze ongehinderd door intellectuele eigendomsrechten kunnen gebruiken voor de uitvoering van de vervolgoopdrachten van de beëindigde referentietask. Dit garandeert de continuïteit van de kennisontwikkeling.
- In bepaalde gevallen kan de Vlaamse overheid, *zonder dat een referentietask wordt beëindigd*, een verdere of specifieke kennisontwikkeling in samenwerking met andere partners wenselijk achten in functie van haar eigen beleidsdoelstellingen. Indien daarvoor Onderliggende Resultaten moeten worden overgedragen naar een derde zal zij VITO hiervan voorafgaand in kennis stellen. Indien daarmee het commercieel belang van VITO zou kunnen worden geschaad zal de Vlaamse overheid in haar bestek opnemen dat de overgedragen kennis en resultaten (methoden, software, modellen) strikt confidentieel en mede-eigendom is van VITO en uitsluitend kan worden gebruikt in functie van de betreffende opdracht en nooit kan aangewend worden voor eigen gebruik of voor opdrachten van derden. Ook zal aan VITO een direct vorderingsrecht tegen deze derde worden toegekend opdat VITO zijn intellectuele eigendomsrechten zou kunnen uitoefenen in geval van overtreding door deze derde van de

rechten van VITO. VITO zal bereid zijn ondersteuning aan deze derde te verlenen indien dit vereist is voor een vlotte overdracht van de Onderliggende Resultaten aan de derde waarbij de eventuele kosten van VITO zullen vergoed worden. Desgevallend kan dit worden vastgelegd in het bestek.

B.2. Voor VITO

VITO krijgt een ruim gebruiksrecht om de Onderliggende Resultaten ook buiten de context van de referentietaken te valoriseren conform zijn decretale opdracht. Via de respectievelijke stuurgroepen zal VITO de Vlaamse overheid systematisch op de hoogte houden van verwante externe opdrachten of opdrachten waarin Onderliggende Resultaten van de referentietaken worden ingezet. Indien VITO voor deze externe opdrachten bovendien gebruik wenst te maken van niet-publieke detailinformatie (bijv. inputdata) van de Vlaamse overheid wordt daarvoor voorafgaand toelating gevraagd.

De enige echte beperking voor het aanvaarden van opdrachten van derden waarbij gebruik gemaakt wordt van Onderliggende Resultaten van de referentietaken, is een mogelijke belangenschade van de Vlaamse overheid. Daarmee wordt voor de toepassing van deze bepaling verstaan een situatie waarin VITO optreedt ter ondersteuning van een partij die in een gerechtelijke of administratief rechtelijke procedure als tegenpartij of partij met een tegenstrijdig belang met de Vlaamse overheid optreedt. In andere gerede twijfelgevallen zal VITO de Vlaamse overheid voorafgaand in kennis stellen en zal in overleg beslist worden of VITO de betreffende opdracht kan aanvaarden.

Naast bovenstaande beperking inzake het gebruik van Onderliggende Resultaten voor opdrachten van derden maken partijen volgende afspraken inzake publicaties en externe mededelingen (geldt zowel voor Resultaten Sensu Stricto als voor Onderliggende Resultaten): bij publicatie in wetenschappelijke tijdschriften, presentaties op wetenschappelijke fora, publicatie op websites of bij persmededelingen zal altijd voorafgaand toestemming worden gevraagd aan de opdrachtgever van de betrokken referentietaken. Bovendien wordt de opdrachtgever altijd vermeld bij iedere publicatie of persmededeling. Indien wenselijk kan eventueel ook een co-auteurschap worden afgesproken conform de codes van goede praktijken (o.a. deze verspreid door de Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit) voor wetenschappelijke publicaties. Hiervoor wordt een aanvaardingsprocedure vastgelegd die aan de Vlaamse overheid gedurende één maand de mogelijkheid geeft zich gemotiveerd tegen een voorgenomen publicatie te verzetten en/of te vragen als mede-auteur te worden aangeduid.

C. Gebruiksrechten voor Achtergrondkennis

De achtergrondkennis blijft de exclusieve eigendom van de inbrengende partij. De andere partij krijgt een gebruiksrecht op deze Achtergrondkennis en dat recht is beperkt tot het gebruik ervan in het kader van de betrokken referentietaken. Het gebruiksrecht op de Achtergrondkennis kan in geen enkel geval worden overdragen naar derden.

D. Verdere ontwikkelingen

VITO verbindt zich ertoe om aan de Vlaamse overheid dezelfde gebruiksrechten toe te kennen op nieuwe versies van Achtergrondkennis en Onderliggende Resultaten als de gebruiksrechten die in A., B.1. en C. werden omschreven. Tenzij anders in onderling overleg bepaald, geldt deze verbintenis

zolang de Vlaamse overheid en VITO samenwerken rond de betrokken referentietask. VITO behoudt de controle over de ontwikkeling van nieuwe versies.

E. Octrooiering van de gemeenschappelijke eigendom

Elke Partij heeft het recht om, na overleg met en mits uitdrukkelijke toestemming van de andere partij, een octrooibeschermtng of andere vorm van beschermtng van de intellectuele eigendomsrechten verbonden aan de Onderliggende Resultaten aan te vragen. Indien een Partij besliste om niet mee deze beschermtng aan te vragen of deze beschermtng niet meer aan te houden dan is de andere partij gerechtigd deze procedure alleen verder te zetten waarbij deze laatste partij alle procedurekosten alleen zal dragen. Ook in dat laatste geval zullen alle rechten die hier zijn vastgelegd onverminderd van toepassing blijven.

F. Inputdata

Een bijzondere vorm van "Achtergrondinformatie" zijn de "Inputdata". Onder "Inputdata" wordt hier verstaan de (on)bewerkte gegevens die als input gebruikt worden voor de uitvoering van een referentietask en die voorafgaand door de Vlaamse overheid, door VITO of door derden ter beschikking worden gesteld. Het gaat hier dus niet om (meet)resultaten en data die worden opgeleverd als resultaat van de uitvoering van een bepaalde referentietask.

Het gebruik van de juiste en waar mogelijk gedetailleerde Inputdata, bepaalt in belangrijke mate de kwaliteit en betrouwbaarheid van iedere beleidsstudie. Binnen de context van de referentietaken spreken partijen met elkaar af om alle bestaande Inputdata maximaal aan elkaar beschikbaar te stellen zonder inbreuk te moeten plegen op geheimhoudingsverplichtingen en de beschermtng van persoonlijke gegevens. De Inputdata blijven de exclusieve eigendom van de inbrengende partij. Het gebruiksrecht kan niet worden overgedragen aan derden. Ook niet- publieke Inputdata worden waar mogelijk in zo gedetailleerd mogelijke vorm beschikbaar gesteld, waarbij uiteraard niet de Inputdata maar alleen het resultaat van de beleidsstudie (Resultaat Sensu Stricto) achteraf publiek kan worden gemaakt.

G. Beheer en beschermtng van persoonlijke gegevens

In bepaalde gevallen gelden er bijzondere beperkingen ten aanzien van gegevens die gevat worden door privacy-beschermtnde overheidsmaatregelen. Om desondanks maximaal gebruik te kunnen maken van deze privacy-gevoelige gegevens zal VITO een verwerkingsprotocol afsluiten conform de GDPR om zodoende de beschermtng van de privacy waaraan ook de opdrachtgevende overheid is gehouden, te garanderen.

H. Open Data

Open Data zijn alle openbare gegevens of informatie van niet-persoonlijke aard die worden geïnformatiseerd en verzameld door overheden in het kader van een publieke opdracht en met publieke middelen.

Bij de Vlaamse overheid zijn Open Data de norm. Naar aanleiding van de omzetting van de (herziene) PSI-richtlijn (2013/37/EG) zullen deze gegevens grotendeels en in toenemende mate voor hergebruik ter beschikking komen. Hergebruik van overheidsinformatie houdt in dat gegevens voor zowel niet-commerciële als commerciële doeleinden kunnen gebruikt worden, gratis of tegen een billijke vergoeding. Vermits VITO een volgens Art II.51.4 van het (ontwerp) Bestuursdecreet bedoelde onderzoeksinstelling is, geldt deze verplichting niet voor de (bestuurs)documenten die eigendom zijn van VITO.

Vooraleer data open te stellen voor het publiek (als Open Data), moet een instantie (in casu de Vlaamse overheid of VITO) nagaan of er geen juridische belemmeringen zijn voor deze openstelling. Hierbij moet gedacht worden aan drie categorieën van belemmeringen: de intellectuele eigendomsrechten, de regels betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de mogelijke uitzonderingen op de openbaarheid van bestuur (zie Hoofdstuk 4 van het (ontwerp) Bestuursdecreet).

VITO zal in sommige gevallen niet de (enige) rechthebbende zijn van de intellectuele eigendomsrechten op de resultaten voortvloeiend uit uitgevoerde referentietaken.

- De rechten op de Resultaten Senu Stricto behoren volgens het Beheersreglement toe aan de Vlaamse overheid als opdrachtgever. Het is dus in de eerste plaats aan de Vlaamse overheid om uit te maken of ze deze Resultaten al dan niet als Open Data ter beschikking zal stellen. Wanneer VITO deze resultaten, waarop ze dus geen intellectuele eigendomsrechten heeft, zelf als Open Data ter beschikking wil stellen, sluit ze een overeenkomst met de Vlaamse overheid waarin VITO het recht verkrijgt om de resultaten als Open Data beschikbaar te maken. Voor het beschikbaar maken van de Open Data kan in dat geval gebruikt worden gemaakt van één van de modellicenties voorzien in het besluit van de Vlaamse Regering van 16 september 2016 betreffende het hergebruik van overheidsinformatie.
- De rechten op de Onderliggende Resultaten behoren gedeeld toe aan de Vlaamse overheid en aan VITO. Het ligt voor de hand dat in dit geval met elkaar afspraken worden gemaakt over de eventuele terbeschikkingstelling als Open Data en dat dus wederzijds toestemming zou worden gegeven alvorens er wordt overgegaan tot de terbeschikkingstelling als Open Data.
- De rechten op de Achtergrondkennis behoren toe aan de inbrengende partij.

I. Archief- en versiebeheer

Conform de “Afdeling 5. Beheren, bewaren en vernietigen van bestuursdocumenten van het (ontwerp) Bestuursdecreet” zullen de Vlaamse Overheid en VITO de gepaste aandacht geven aan het bewaren en beheren van de Resultaten Senu Stricto en de Onderliggende Resultaten. In kader van het streven naar een duurzame operatie (“paper-less”) streeft VITO er naar om deze informatie uitsluitend in elektronische vorm te bewaren en past hierbij de gepaste archiveringstechnieken toe.

Conform de codes van goede praktijk van wetenschappelijk onderzoek ontwikkelt VITO beheers- en archiefsystemen voor de verschillende versies van de Resultaten in functie van tijd, gehanteerde randvoorwaarden, technologische ontwikkelingen, etc. Gegevens beschikbaar in dergelijke beheers- en archiefsystemen van de versies van de Onderliggende en Senu Strictu Resultaten worden aan de opdrachtgevende overheid op eenvoudige vraag ter beschikking gesteld om te kunnen gebruiken in overeenstemming met de bepalingen van deze bijlage. VITO behoudt evenwel het recht om af te zien van het onderhouden of in operationeel in stand houden van oudere versies van gebruikte technologie

(meetinstrumenten, toestellen, laboratoriumopstellingen, software, ...) en maakt hierover duidelijke afspraken met de opdrachtgevende overheid.

J. Afspraken per referentietaak

Conform bovenstaande algemene regeling zullen, binnen de respectievelijke stuurgroepen van de afzonderlijke referentietaken, concrete afspraken worden gemaakt die minstens volgende elementen omvatten:

- Vastleggen van de Achtergrondkennis (resp. van VITO en/of van de opdrachtgevende overheid)
- Nadere bepaling van de Resultaten Sensu Stricto
- Nadere bepaling van de Onderliggende Resultaten
- Afspraken met betrekking tot het wederzijds beschikbaar stellen van Inputdata

Deze afspraken en eventueel gewijzigde afspraken zullen worden opgenomen in de jaarlijkse programmatie van ieder van de referentietaken.